

Результати теоретичного дослідження впроваджені у систему спеціальної фізичної підготовки курсантів старших курсів ХНУВС. Напрями подальших досліджень передбачають удосконалення системи спортивно-масової роботи курсантів-правоохоронців МВС України.

Список бібліографічних посилань

1. Бортник С.М., Моргунов О.А., Артем'єв В.О., Хомко І.Г. Тактика самозахисту та особистої безпеки працівників Національної поліції України: метод. реком. Харків. ХНУВС, 2017. 136 с.
2. Хацаюк О.В., Єлісеєва О.С., Жуков В.Л., Клименко В.П., Бережний Ю.М. Модель формування готовності майбутніх офіцерів-правоохоронців до застосування заходів фізичного впливу в різних умовах службово-бойової діяльності. *Збірник наукових праць «Інноваційна педагогіка»*. 2020. №29 (2). С. 174-178.
3. Моргунов О.А., Хацаюк О.В., Ковальов І.М., Соколов О.А., Лозовий Є.А. Удосконалення нормативної бази навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» майбутніх офіцерів Національної поліції України та поліцейських різних категорій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. №75 С. 38-45.
4. Шемчук В., Хацаюк О., Соколовський В., Ковтуненко А., Корнієнко О., Муштатов Ю. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів до дій в умовах радіаційної, хімічної та біологічної небезпеки. *Військова освіта*. 2021. №1 (43) С. 360-381.

Отримано 03.05.2022

УДК 159.98:[351.74:636.7.043](477)

ЗАХАРЕНКО Л. М.,

кандидат психологічних наук,

старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем

психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень

Національної академії внутрішніх справ (м. Київ);

 <https://orcid.org/0000-0002-2121-0862>

КАНІСТЕРАПІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГІВ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ МВС УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Одним із видів анімалотерапії (від лат. animal – тварина), що включає використання тварин як засіб для покращення соціальних, емоційних, когнітивних функцій пацієнта, є каністерапія.

Каністерапія (від лат. *canis* – собака; грец. *therapeia* – лікування) – терапія з використанням собак; один з найбільш затребуваних видів анімалотерапії через свою доступність і соціальність поведінки тварин.

Спілкування із тваринами має позитивний вплив на психоемоційний стан людини, знімає тривожні стани, заспокоює та розслаблює. Каністерапія може бути ефективною при стресі, депресії, кризовій ситуації, агресії, гіперактивності. Завдяки тому, що температура собаки вища, ніж у людини, приємним є тактильний контакт із чотирипалими друзями.

Каністерапія може бути:

- направлена (використання спеціально навчених тварин за розробленими терапевтичними програмами);
- ненаправлена (взаємодія з тваринами в домашніх умовах). Ненаправлений каністерапевтичний вплив відчуває той із нас, хто має власну собаку.

У період воєнного стану психологи структурних підрозділів МВС України стали використовувати елементи каністерапії при наданні психологічної допомоги і підтримки

вимушеним переселенцям із тимчасово окупованих територій, із зони ведення активних бойових дій, членам сімей співробітників.

Прикладом застосування каністерапії у роботі із дітьми вимушених переселенців може слугувати залучення психологами МВС України, Національної поліції України, Національної академії внутрішніх справ, які працювали у Пункті психологічної допомоги та підтримки, що базувався на залізничному вокзалі столиці, поліцейських кінологів та їх службових собак [2]. У березні п.р. до надання психологічної підтримки дітям та дорослим активно підключились кінологи Кінологічного центру Головного управління Національної поліції у місті Києві зі своїми службовими собаками. Зазвичай службові собаки не залучаються до каністерапії, а використовуються в протидії злочинності та забезпеченні публічної безпеки і порядку, однак було залучено тих з них, які пройшли спеціальний відбір та мають досвід комунікації із дітьми. До собак можна було підійти, погладити, сфотографуватися з ними.

Психологи ГУ ДСНС України у Донецькій області, які зараз перебувають в тимчасовому підпорядкуванні у Львівському гарнізоні, провели у квітні п.р. заняття із співробітниками та членами їх сімей, котрі виїхали із зони активних бойових дій [4]. Ці заняття спрямовувались на надання психологічної допомоги та підтримки, а також включали елементи каністерапії. До проведення таких занять психологи залучали собаку-терапевта Банана [5].

Під час засідання IV міжвідомчого науково-практичного круглого столу, проведеного Національною академією внутрішніх справ 15 квітня п.р., один із виступів був присвячений каністерапії. Так, фахова психологиня, співробітниця Київського інституту Національної гвардії України поділилася власним досвідом використання прийомів каністерапії у роботі з дітьми, евакуйованими із зони активних бойових дій у Чернігівській області [1]. Вона розповіла про особливості психотерапевтичної роботи із своєю собакою породи хаскі щодо подолання гострого стресового стану у дітей. Було охоплено індивідуальними заняттями 20 дітей віком від 1,5 до 15 років, зокрема із дітьми п'ятох родин було проведено більше 3-х занять. Відзначила досягнуті позитивні результати (зменшення спазматичності, нормалізація сну) та підсумувала, що використання каністерапії є потужним ресурсом у роботі психологів-каністерапевтів, що допоможе запобігти пролонгації травматичного досвіду у дітей, евакуйованих із окупованих населених пунктів. Даний виступ був із зацікавленням сприйнятий учасниками засідання, викликав жваве обговорення.

Проаналізувавши чинне законодавство та нормативно-правові акти щодо використання собак у службовій діяльності та психотерапевтичній роботі, науковець Погорілець О.В. [3] висловлюється за те, щоб службових собак, які закінчили нести службу за віком та станом здоров'я, забезпечувати не тільки відповідним місцем мешкання і годуванням, а також певним видом діяльності, наприклад, таким як каністерапія.

Відповідно до вищевикладеного, психологам структурних підрозділів МВС України доцільно продовжувати практику включення до занять прийомів каністерапії, однак це можливо лише при наявності спеціально підготовленої та сертифікованої собаки, яка може надавати допомогу на підставі пройденого нею навчання, та підготовленого фахівця-каністерапевта. Шляхами вирішення даної проблеми є залучення до занять фахівця-каністерапевта з його собакою, а також вирішення на законодавчому рівні питання щодо доцільності відбору та підготовки до каністерапевтичної роботи службових собак, які закінчили нести службу.

Список бібліографічних посилань

1. Кардінал І. М. Каністерапевтичні прийоми в подоланні гострого стресового стану, запобігання пролонгації травматичного досвіду роботи з дітьми, яких евакуювали з окупованих

населених пунктів. *Актуальні питання психологічного забезпечення службової діяльності структурних підрозділів МВС України в умовах воєнного стану* : програма IV міжвід. наук.-практ. кругл. столу (м. Київ, 15 квітн. 2022 року). Київ : НАВС, ННІЗДН. 2022. 14 с. (дата звернення 15.04.2022).

2. Моральна підтримка під час війни. Собаки-психологи працюють на київському вокзалі. Фоторепортаж. *Суспільне. Новини*. 16 березня 2022 р. URL : <https://suspilne.media/217918-moralna-pidtrimka-pid-cas-vijni-sobaki-psihologi-pracuut-na-kiiivskomu-vokzali-fotoreportaz/> (дата звернення 01.05.2022).

3. Погорілець О. В. Каністерапія як одна з можливостей використання службових собак після встановлення їх неспроможності нести службу. *Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ)* : матеріали міжнар. наук.-практ. конференції (м. Харків, 20 лист. 2020 року). Харків : ХНУВС. 2020. С. 408-411. URL : http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10222/Kanisterapiia_Pohorilets_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 01.05.2022).

4. ГУ ДСНС України у Донецькій області. *Фейсбук*. URL : <https://www.facebook.com/338568569562553/posts/5038242982928398/>. 14 квітня 2022 р. (дата звернення 01.05.2022).

5. ГУ ДСНС України у Донецькій області. *Фейсбук*. URL : <https://www.facebook.com/338568569562553/posts/5052722428147120/>. 20 квітня 2022 р. (дата звернення 01.05.2022).

Отримано 07.05.2022

УДК 796.011.3

ЗУБЧЕНКО Л. В.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри спеціальних дисциплін та

професійної підготовки факультету № 1

Криворізького навчально-наукового інституту

Донецького державного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-8879-4025>

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ «КРОСФІТ»

Освіта і підготовка поліцейських є основою злагодженої системи внутрішньої безпеки. Освічені й добре підготовлені поліцейські – більш пристосовані та готові до вирішення проблем, креативного мислення і демонстрації широти поглядів. Сучасний поліцейський повинен забезпечити безпеку людей, застосовуючи, вразі необхідності, достатні силові засоби та методи; здатен розрізняти ситуації небезпеки; за будь-яких обставин діяти без упереджень, керуючись етичними нормами.

Згідно наказу МВС України №50 від 26.01.2016 «Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», основними завданнями фізичної підготовки є: підвищення всебічної фізичної підготовленості шляхом розвитку та вдосконалення фізичних якостей та навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій; розвиток витривалості, швидкісних та силових якостей, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні при його затриманні, у тому числі з подоланням природних та штучних перешкод; формування навичок самоконтролю за фізичним станом та станом здоров'я у процесі виконання фізичних вправ, практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу; виховання психологічної стійкості, упевненості у своїх силах, цілеспрямованості, сміливості і рішучості, ініціативи і винахідливості, витримки і самовладання; зміцнення